

УДК 628.517.2

ОЦІНКИ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

Автор – Лактіонова Л., студ. гр. ЕКОз-16

Науковий керівник – Гільов В. В., канд. техн. наук, доц.

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Постановка проблеми. Якість життя – це основний фактор оцінки благополуччя кожної людини і всього суспільства в цілому. Всі досягнення нашої цивілізації – розвиток науки і техніки, розробки і дослідження в усіх напрямках, торгівля і бізнес, медицина і різні сфери обслуговування – всі області, які підтримують наше життя, спрямовані на те, щоб підвищити її якість, дозволити людині жити і працювати в більш комфортних умовах і таким чином зробити її більш щасливою, дати відчуття задоволення від життя. Таким чином, якість життя відноситься до всього і включає в себе все. Діяльність будь-якого суспільства і кожної людини протягом всього його життя спрямована виключно на розвиток з метою поліпшення якості життя.

Мета дослідження. Важливу роль в оцінці рівня якості життєдіяльності людини грає здоров'я. За сучасними уявленнями здоров'я не розглядається лише як фізіологічний аспект, але також включає ментальний, психічний і емоційний стан, а також рівень розвитку інтелекту. Тому при оцінці рівня якості і безпеки життя необхідно розглядати всі фактори, що відносяться до роботи, побутової обстановці і відпочинку людини.

Результати дослідження. Екологія як наука про взаємодію живих організмів з навколишнім середовищем розглядає якість життя людини з точки зору її безпеки – зокрема те, наскільки методи та шляхи, які використовуються для поліпшення життя і її підтримки на досягнутому рівні, завдають шкоди самій людині. Шкода може наноситися безпосереднім чином (наприклад, факторами, що негативно впливають на здоров'я) і непрямим шляхом (наприклад, порушеннями, які не впливають на людину безпосередньо, але викликають ланцюжок порушень у навколишньому середовищі, що в кінцевому підсумку також приносить йому шкоду). Через зростаючі темпи урбанізації найбільше людина піддається негативному впливу в великих містах і населених пунктах з високим рівнем антропогенного забруднення навколишнього середовища.

Для забезпечення сприятливих і безпечних умов життя населення в містах пропонується враховувати фактор рівня якості життя та безпеки ще на стадії проектування будівель, житлових комплексів, районів і т.д., а також при плануванні міста в цілому. Існують різні методи оцінки проектів, що дозволяють визначити найбільш оптимальний варіант. Для визначення найбільш оптимального варіанту проекту використовуються підходи:

- сумарна оцінка кваліфікованих членів журі та експертів;
- можливість керувати розробкою проекту з метою забезпечення умов відповідного рівня якості та безпеки життєдіяльності;
- можливість використання комп'ютерних програм і технологій, за допомогою яких можна вибрати найбільш оптимальний варіант проекту.

Найбільш об'єктивною оцінкою якості проекту вважається кваліметрична, тобто що містить кількісний показник. Для досягнення максимальних результатів загальна оцінка якості повинна включати всі основні критерії, а не тільки деякі з них. Тому для об'єктивності і доцільності в неї повинні входити узагальнені критерії, наприклад, такі як «інтегральна якість» або «показник інтегральної якості».

Інтегровані результати оцінки зображують графічно у вигляді «дерева властивостей» – структури, яка складається з узагальнених властивостей, що розділяються на групи (розгалуження структури дерева), кожна з яких, в свою чергу, складається з підгруп властивостей і т. д. аж до останнього рівня структури, що складається тільки з простих окремих властивостей.

На підставі вивчених факторів, що відносяться до сфер роботи, побуту і відпочинку людини, була запропонована система оцінки якості безпеки життєдіяльності населення в міському середовищі для України, структура якої включає області з позначенням від 10 до 60, що підрозділяються на класи, які, в свою чергу, містять належні до них окремі часткові фактори :

Область 10 – природні ресурси, на яких базується населений пункт і які підтримують всю діяльність людей в цьому населеному пункті.

Область 20 – визначає екологічний стан навколишнього середовища даної урбанізованої території.

Області 30...50 – визначають рівень якості основних напрямків і сфер життєдіяльності в населеному пункті.

Область 60 – визначає рівень якості життя в населеному пункті, ґрунтуючись на статистичних даних за певний період часу.

Визначення оцінки якості і безпеки здійснюється за допомогою наступних етапів:

1 етап – визначення кількості впливаючих факторів (часткових факторів НС);

2 етап – оцінка факторів в балах;

3 етап – визначення важливості і значимості факторів (метод трикутника Фуллера);

4 етап – визначення інтегральної оцінки якості.

Для оцінки використовують 4-х бальну систему з наступною класифікацією :

– повністю придатне (4 бали);

– придатне (3 бали);

– частково придатне (2 бали);

– непридатне (1 бал).

Допускається також значення повної непридатності (0 балів) у випадках, якщо розглянутий фактор завдає істотної шкоди.

Система оцінки якості і безпеки життєдіяльності населення є комплексним інтегрованим підходом, що охоплює різні сфери і напрямки діяльності людей на урбанізованих територіях. Метод включає оцінку природно-кліматичних умов, еколого-гігієнічних, умов побутового і робочого навколишнього середовища та рекреаційних територій, а також оцінює рівень соціально-психологічного благополуччя населення.

Висновки. Екологічний стан навколишнього середовища є важливим фактором для здоров'я і благополуччя людей. Зміни екологічного стану в гіршу сторону можуть стати наочною демонстрацією того, що зростання прибутку і доходів зовсім не обов'язково означає зростання і поліпшення якості життя. Погіршення екологічних показників може стати причиною економічної та соціальної кризи.

Список використаних джерел

1. Гільов В. В. Методика оцінки якості та безпеки життєдіяльності житлового середовища найбільшого міста *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*. 2012. № 1–2. С. 90–97.

2. Макарова В. Н., Гільов В. В. Обеспечение экологической безопасности промышленного региона. *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*. 2015. № 4 (205). С. 62–67.